

HRVATSKO - FRANCUSKO ISTRAŽIVANJE: NA POLUOTOKU LORON IZMEĐU ČERVAR PORTA I VABRIGE RIMLJANI SU IZGRADILI JEDNU OD NAJVEĆIH TVORNICA AMFORA NA JADRANU

Arheološki raj drevnih Rimljana na hektar zemlje uz more

Nakon što je cisterna očišćena prišlo se analizi njezine funkcije i tako, arheologija je otkrila da se od cisterne prema obali proteže ogromna rimska rezidencijalna vila na površini od hektar. Pretpostavlja se da su u vili živjeli carski upravitelji tvornice keramičkih proizvoda, definirana je veza i funkcionalna cjelina prostora malog poluotoka koji je za vrijeme rimskog carstva uživao izuzetni ugled

NAPISAO I SNIMIO **Elio VELAN**

POREČ - Priča je bizarna ali izgleda da je istinita. Došao neki tajkun u Červar Portat da kupi kuću i kad je pokraj mora primijetio ostatke rimske vile stare 2.000 godina promrmljao: "Što su te ruševine? Promašena investicija?". Smisao arheologije nije uvijek jasan, zna se da znanost traga za svjedočanstvima davnih vremena. Ali zašto? Na poluotoku Loron, koji se proteže između Duge Uvale kod Červar Porta i uvala Sveta Marina kod Vabriga, stari su Rimljani izgradili jednu od najvećih tvornica amfora na Jadranu i na cijelom zapadnom Mediteranu.

Temelji vjerskog objekta iz davnina

Proizvodila se ambalaža za prestižno istarsko maslinovo ulje i za vino, proizvodi su potom preko Akvileje odlazili pretežitno na sjever moćnog Rimskog carstva. Radio-nica za imperijalnu keramiku predmet je arheoloških istraživanja već od 19. stoljeća. Djelatnici porečkog Muzeja imaju namjeru urediti arheološki park s poprilično teškom financijskom konstrukcijom. Kažu arheolozi da bi na taj način prosječan žitelj Poreštine mogao jednostavnije čitati teritoriju u kojemu živi. Bio bi to isplativ projekt i s turističkog kuta gledanja, smislenost arheologije je višeslojna. No, pravilno čitanje teritorija na kojemu živimo je jako bitan, zato je valjda u školama uvedena zavičajna nastava. Djeca bi trebala znati odakle je i kako je sve

Tek početak priče

Povjesničar Gaetano Benčić, djelatnik porečkog Muzeja, koji nas je poveo na taj zanimljiv put rekao nam je da će se idućih godina imati što kopati, već se sad na površini naziru kockice rimskog mozaika, Zavičajni muzej Poreštine poduzeo je sve korake da bi se prostor stavio pod zaštitom. Zidovi rimske vile vidljivi su pored mora, dio vile se nalazi pod vodom jer je u 2.000 godina visina mora porasla najmanje metar i pol. Cisterna je tek početak nove arheološke priče koja se nastavlja.

Stara rimska cisterna

ziv upućuje na crkvu a prostor se tako zvao zbog starih zidina koje su po površnom izgledu upućivale na temelje vjerskog objekta.

Rezidencijalna vika na hektar zemlje

Dok je narod vjerovao da se na tom mjestu u davnini nalazila crkva (iz toga toponim crkvinja) arheolozi su vrlo jednostavno utvrdili da površina temelja nema veze s crkvom. Kroz ove iskopine vodi nas je povjesničar Ga-

krenulo, ne bi li zalutali kao gore navedeni neuki tajkun. Na poluotoku Loron arheologija nam nudi drugi zanimljiv primjer svrshodnosti same znanosti. Naime, Vabrigani su od pamtivijeka nazivali jedan lokalitet poluotoka koji gleda prema uvali Svete Marine "crkvina". Na-

Iskopine se istražuju i konzerviraju

Zidine rimske vile su tik do mora - Gaetano Benčić

"Unazad par godina počelo se kopati, međunarodna hrvatsko - francuska ekipa arheologa spuštala se sve niže i na koncu iskopala ogromnu rimsku cisternu."

Gaetano Benčić

tano Benčić, djelatnik porečkog Muzeja.

Unazad par godina počelo se kopati, međunarodna hrvatsko - francuska ekipa arheologa spuštala se sve niže i na koncu iskopala ogromnu rimsku cisternu, jedna od najvećih na istarskom poluotoku. Umjesto u visini (stara crkva po narodnom vjerovanju) arheološki objekt se razvija u dubini (ogromna šterna); valja priznati da se rad isplatio, kaže nam Benčić.

Normalno, išlo se korak dalje, nakon što je cisterna očišćena prišlo se analizi njezine funkcije i tako, arheologija je otkrila da se od cisterne prema obali proteže ogromna rimska rezidencijalna vila na površini od hektar. Pretpostavlja se da su u vili živjeli carski upravitelji tvornice keramičkih proizvoda, definirana je veza i funkcionalna cjelina prostora malog poluotoka koji je za vrijeme rimskog carstva uživao izuzetni ugled.

GRADANI PUTEM ZELENOG TELEFONA PRIJAVILI NEZAKONITO DEPONIRANJE ŠTETNOG MATERIJALA

Asfaltom zatrpali potok u Sovinjaku

SOVINJAK - Gradani su putem Zelenog telefona prijavili nezakonito deponiranje štetnog materijala u potok u mjestu Sovinjak na buzetskom području, navodi se u priopćenju Zelene Istre. U Sovinjaku je naime u lipnju saniran dio županijske ceste otprilike 1.000 četvornih metara površine. Za sanaciju ceste nadležna je Županijska uprava za ceste koja je potpisala ugovor s Istarskim cestama d.o.o. za izvođenje radova, a

mještani spominju da je kooperant pri izvođenju radova bila i jedna lokalna tvrtka iz Buzeta.

Izvođači radova su kompletan stari sloj asfalta odvezli te deponirali u obližnji potok na lokaciji Sv. Anton kilometar ispod Sovinjaka. Stari asfalt je deponiran na nezakonit način te na mjestu na kojem je postavljen znak za zabranu odlaganja otpada.

- Voda koja se prilikom kiša slijeva u potok prola-

zi kraj obradivih površina, njiva, vrtova te ne možemo naglašavati koja je šteta ovakvog nemara i nebrige. Ovakav čin je suprotan Zakonu o održivom gospodarenju otpadom te Zakonu o vodama, Zakonu o zaštiti okoliša i prirode. Slučaj smo prijavili Gradu Buzetu koji ima nadležnost rješavanja ovog slučaja te Inspekciji zaštite okoliša na znanje. Nadamo se da će se počinitelji ovog ekodica sankcionirati, a nastala šteta čim prije sanirati kako bi se spriječilo daljnje zagađenje potoka. I na kraju ostaje pitanje, pa kako je moguće da se prilikom javnih radova od

strane javnih tvrtki dogodi ovakav propust, navodi se u priopćenju Zelene Istre kojeg potpisuje voditeljica Zelenog telefona Irena Burba.

U Gradu Buzetu potvrdili su nam da su dobili prijavu posredno i to preko Zelenog telefona kao i inspekcije zaštite okoliša te su odgovorili da će komunalni redar postupiti sukladno svojim ovlastima. Tijekom jučerašnjeg dana nismo uspjeli dobiti komentar Istarskih cesta, no neslužbeno smo doznali da tijekom odvijanja radova nisu imali službenih primjedbi vezano za deponiranje starog sloja asfalta.

G. Č. Š.